Bộ môn Công nghệ Phần mềm
Viện CNTT & TT
Trường Đại học Bách Khoa Hà Nội

LẬP TRÌNH HƯỚNG ĐỐI TƯỢNG
Bài 05. Kết tập và kế thừa

Mục tiêu bài học

- Giải thích về khái niệm tái sử dụng mã nguồn
- Chỉ ra được bản chất, mô tả các khái niệm liên quan đến đến kết tập và kế thừa
- So sánh kết tập và kế thừa
- Biểu diễn được kết tập và kế thừa trên UML
- Giải thích nguyên lý kế thừa và thứ tự khởi tạo, hủy bỏ đối tượng trong kế thừa
- Áp dụng các kỹ thuật, nguyên lý về kết tập và kết thừa trên ngôn ngữ lập trình Java

Nội dung

1. Tái sử dụng mã nguồn
2. Kết tập (Aggregation)
3. Kế thừa (Inheritance)

Nội dung

1. Tái sử dụng mã nguồn
2. Kết tập (Aggregation)
3. Kế thừa (Inheritance)

1. Tái sử dụng mã nguồn (Re-usability)

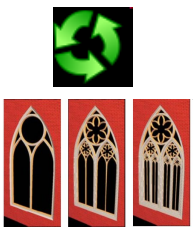

1. Tái sử dụng mã nguồn (2)

- Các cách sử dụng lại lớp đã có:

Ưu điểm của tái sử dụng mã nguồn

7

Nội dung

1. Tái sử dụng mã nguồn
2. Kết tập (Aggregation)
3. Kế thừa (Inheritance)

8

2. Kết tập

- Ví dụ:

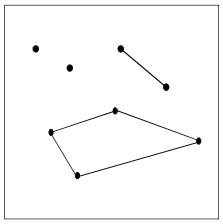

9

2.1. Bản chất của kết tập

- Lớp toàn thể chứa đối tượng của lớp thành phần

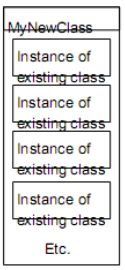

10

2.2. Biểu diễn kết tập bằng UML

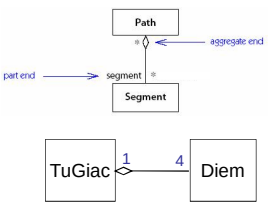

11

Ví dụ

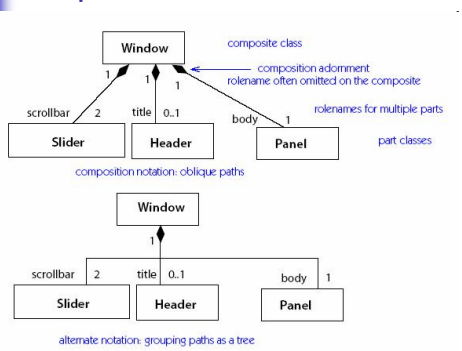

12

2.3. Minh họa trên Java

```
class Diem {
  private int x, y;
  public Diem(){}
  public Diem(int x, int y) {
     this.x = x; this.y = y;
  }
  public void setX(int x){ this.x = x; }
  public int getX() { return x; }
  public void hienThiDiem(){
      System.out.print("(" + x + ", "
                          + y + ")");
  }
}
```

13

```
class TuGiac {
  private Diem d1, d2;
  private Diem d3, d4;
  public TuGiac(Diem p1, Diem p2,
                    Diem p3, Diem p4){
    d1 = p1; d2 = p2; d3 = p3; d4 = p4;
  }
  public TuGiac(){
    d1 = new Diem();      d2 = new Diem(0,1);
    d3 = new Diem (1,1); d4 = new Diem (1,0);
  }
  public void printTuGiac(){
    d1.printDiem();  d2.printDiem();
    d3.printDiem();  d4.printDiem();
    System.out.println();
  }
}
```

14

Ví dụ khác về Kết tập

- Một trò chơi gồm 2 đối thủ, 3 quân súc sắc và 1 trọng tài.

15

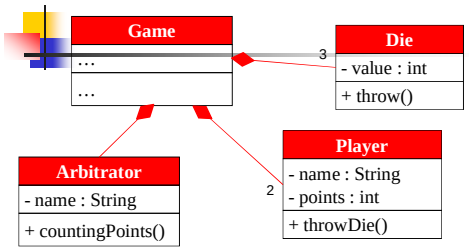

16

2.4. Thứ tự khởi tạo trong kết tập

17

Nội dung

1. Tái sử dụng mã nguồn
2. Kết tập (Aggregation)
3. Kế thừa (Inheritance)

18

3.1. Tổng quan về kế thừa

- Ví dụ:

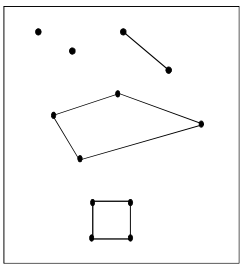

19

3.1.1. Bản chất kế thừa

- Kế thừa (Inherit, Derive)

20

3.1.1. Bản chất kế thừa (2)

- Lớp con
  - Là một loại (is-a-kind-of) của lớp cha

21

3.1.2. Biểu diễn kế thừa trong UML

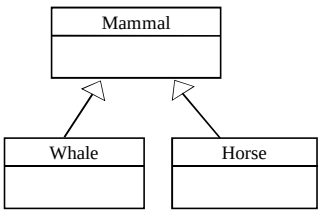

22

3.1.3. Kết tập và kế thừa

- So sánh kết tập và kế thừa?
  - Giống nhau?
  - Khác nhau?

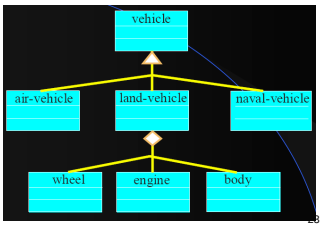

23

Phân biệt kế thừa và kết tập

Kế thừa Kết tập

24

3.1.4. Cây phân cấp kế thừa (Inheritance hierarchy)

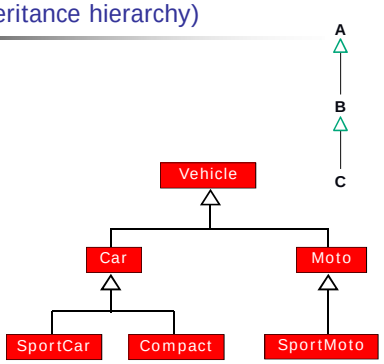

25

3.1.4. Cây phân cấp kế thừa (2)

- Siblings

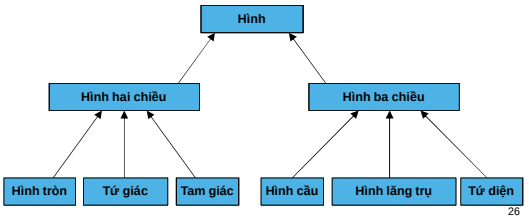

26

Lớp Object

- Trong gói java.lang

27

Lớp Object (2)

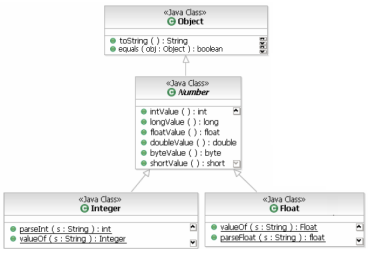

3.2. Nguyên lý kế thừa

	public	Không có	protected	private
Cùng lớp				
Lớp con cùng gói				
Lớp con khác gói				
Khác gói, non-inher				

29

3.2. Nguyên lý kế thừa (2)

- Các trường hợp không được phép kế thừa?

30

3.3. Cú pháp kế thừa trên Java

- Cú pháp kế thừa trên Java:
- Ví dụ:

```
class HinhVuong extends TuGiac {
  ...
}
```

31

```
public class TuGiac {
  protected Diem d1, d2, d3, d4;
  public void setD1(Diem _d1) {d1=_d1;}
  public Diem getD1(){return d1;}
  public void printTuGiac(){...}
  …
}

public class HinhVuong extends TuGiac {
  public HinhVuong(){
      d1 = new Diem(0,0); d2 = new Diem(0,1);
      d3 = new Diem(1,0); d4 = new Diem(1,1);
  }
}
public class Test{
  public static void main(String args[]){
      HinhVuong hv = new HinhVuong();
      hv.printTuGiac();
  }
}
```

32

```
public class TuGiac {
  protected Diem d1, d2, d3, d4;
  public void printTuGiac(){...}
  public TuGiac(){...}
  public TuGiac(Diem d1, Diem d2,
                Diem d3, Diem d4) { ...}
}
public class HinhVuong extends TuGiac {
  public HinhVuong(){ super(); }
  public HinhVuong(Diem d1, Diem d2,
                   Diem d3, Diem d4){
      super(d1, d2, d3, d4);
  }
}
public class Test{
  public static void main(String args[]){
      HinhVuong hv = new HinhVuong();
      hv.printTuGiac();
  }
}
```

33

Ví dụ 2

```
class Person {
  private String name;
  private Date bithday;
  public String getName() {return name;}
  ...
}
class Employee extends Person {
  private double salary;
  public boolean setSalary(double sal){
   salary = sal;
   return true;
  }
  public String getDetail(){
   String s = name+", "+birthday+", "+salary;
  }
}
```

34

Ví dụ 2

```
class Person {
  protected String name;
  protected Date bithday;
  public String getName() {return name;}
  ...
}
class Employee extends Person {
  private double salary;
  public boolean setSalary(double sal){
   salary = sal;
   return true;
  }
  public String getDetail(){
   String s = name+", "+birthday+", "+salary;
  }
}
```

35

Ví dụ 2 (tiếp)

```
public class Test {
  public static void main(String args[]){
      Employee e = new Employee();
      e.setName("John");
      e.setSalary(3.0);
  }
}
```

36

Ví dụ 3 – Cùng gói

```
public class Person {
  Date birthday;
  String name;
  ...
}
public class Employee extends Person {
  ...
  public String getDetail() {
     String s;
     String s = name + "," + birthday;
     s += ", " + salary;
     return s;
  }
}
```

37

Ví dụ 3 – Khác gói

```
package abc;
public class Person {
  protected Date birthday;
  protected String name;
  ...
}

import abc.Person;
public class Employee extends Person {
  ...
  public String getDetail() {
     String s;
     s = name + "," + birthday + "," + salary;
     return s;
  }
}
```

38

3.4. Khởi tạo và huỷ bỏ đối tượng

- Khởi tạo đối tượng:
- Hủy bỏ đối tượng:

39

3.4.1. Tự động gọi constructor của lớp cha

```
public class TuGiac {
  protected Diem d1, d2;
  protected Diem d3, d4;
  public TuGiac(){
   System.out.println
      ("Lop cha TuGiac()");
  }
  //…
}
public class HinhVuong
      extends TuGiac {
  public HinhVuong(){
   //Tu dong goi TuGiac()
   System.out.println
   ("Lop con HinhVuong()");
  }
}
```

```
public class Test {
  public static void
  main(String arg[])
  {
   HinhVuong hv =
      new HinhVuong();
  }
}
```

40

3.4.2. Gọi trực tiếp constructor của lớp cha

- Bắt buộc nếu lớp cha không có phương thức khởi tạo mặc định

41

Ví dụ

```
public class TuGiac {
  protected Diem d1, d2;
  protected Diem d3, d4;
  public TuGiac(Diem d1,
  Diem d2, Diem d3, Diem d4){
   System.out.println("Lop cha
    TuGiac(d1, d2, d3, d4)");
   this.d1 = d1; this.d2 = d2;
   this.d3 = d3; this.d4 = d4;
  }
}
public class HinhVuong extends TuGiac {
  public HinhVuong(){
    System.out.println
   ("Lop con HinhVuong()");
  }
}
```

```
public class Test {
  public static
  void main(String
  arg[])
  {
   HinhVuong hv =
  new

  HinhVuong();
   }
}
```

42